

دوره تکمیلی تخصصی دندانپزشکی بیمارستانی کودکان

Fellowship in Hospital Pediatric Dentistry

برنامه تکمیلی جهت متخصصین فارغ التحصیل رشته دندانپزشکی کودکان

دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد

Dental School

Mashhad University of Medical Sciences (MUMS)

شماره مجوز معاونت محترم آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی T /۲/۱۵۸۶۰۲ مورخ

۱۳۸۷/۵/۵

تهیه و تنظیم: دکتر حسین نعمت الهی

مهر ماه ۱۳۸۹

بازنگری: مهر ماه ۱۳۹۳

به نام خداوند دانای توانا

برنامه آموزشی دوره فلوشیپ دندانپزشکی بیمارستانی کودکان

مدیر برنامه: دکتر عباس مکارم

با همکاری:

- گروه دندانپزشکی کودکان دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد
- گروه بیهوشی کودکان بیمارستان دکتر شیخ
- گروه اطفال دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد
- گروه طب اورژانس دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد
- گروه جراحی فک و صورت دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد
- گروه بیماریهای دهان دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد

عناوین دیگر این برنامه در دانشگاههای معتبر دنیا:

- Advance Studies in Hospital Dental Services
- Fellow in Hospital Dentistry for children
- Clinical Dental Services in Hospital

- تاریخچه فلوشیپ دندانپزشکی بیمارستانی در دانشگاههای معتبر دنیا :

- در امریکا دوره دندانپزشکی بیمارستانی و مشتقات آن از جمله Sedation ها طی دوره های کوتاه مدت یکساله و باارائه گواهی شرکت در دوره و در مواردی بعنوان (Advanced Dental Program) ارائه می شود. ضمناً در طی دوره تخصصی موارد خاص این دوره بطور تئوری و عملی اجرا می شود.
- در انگلستان و فرانسه و آلمان این دوره با تمرکز بسیار و تاکید در دوره تخصصی دندانپزشکی کودکان و شرایط خاص با آموزش های اختصاصی Clinical conscious sedation همراه است.

- در کشورهای اروپایی و آمریکا در قالب Advanced Dental Education و با طول دوره و محتوای تعریف شده برای متقاضیان برگزار می شود که منتهی به Certification مربوط می باشد.
- در هندوستان با توجه به آموزش دندانپزشکی با سیستم انگلیسی (British curriculum) تقریباً در تمام دانشکده ها بعنوان بخشی از دوره تخصصی دندانپزشکی کودکان آموزش داده می شود.

- تعریف برنامه:

این دوره با هدف ارتقاء سطح علمی و مهارت کلینیکی متخصصین دندانپزشکی کودکان به منظور ارائه خدمات درمانی دندانپزشکی بیمارستانی در برگیرنده درمانهای تحت بیهوشی با علم و تسلط کامل و کافی به مشکلات و محدودیتهای چنین بیمارانی پیش؛ حین و بعد از درمان طراحی شده است.

- طول دوره:

طول دوره ۱۸ ماه می باشد و شامل بخش های عمومی و تخصصی اطفال ، بخش بیهوشی، بخش طب اورژانس و بخش های اختصاصی دندانپزشکی است.

- فراگیران:

پذیرش فراگیران بر اساس فراخوان و قبولی در امتحان ورودی می باشد. متخصصین دندانپزشکی کودکان واجد شرایط شرکت در امتحان می باشند.

اهداف آموزشی

- ۱ - ایجاد دانش تئوری و عملی انتخاب بیمار، پذیرش و آماده سازی قبل از درمان، مراحل درمان و مراقبتهای بعد از آن و آشنایی با مشکلات و راههای برطرف نمودن آنها در فراگیران شرکت کننده
- ۲ -بالا بردن سطح آموزشی و ارائه راهکار اصلاح و راه اندازی مراکز مجهز به بخش دندانپزشکی بیمارستانی کودکان تحت بیهوشی در فراگیران

– محتوای (Content) کوریکولوم ضروری (Corecurriculum) فلوشیپ دندانپزشکی

بیمارستانی کودکان :

آشنایی با بیماریهای سیستمیک به شرح زیر و با اولویت شیوع در کشور:

- ۱ - بیماریهای شایع اطفال
- ۲ - اورژانس های اطفال
- ۳ - فیزیولوژی و اختلالات قلبی و عروقی
- ۴ - اختلالات خونی و عوارض آنها
- ۵ - فیزیولوژی و اختلالات سیستم تنفسی
- ۶ - اختلالات سیستم عصبی و سیندرمهای شایع
- ۷ - اختلالات پوستی
- ۸ - اختلالات کلیوی
- ۹ - اختلالات سیستم گوارش
- ۱۰ - اختلالات سیستم اندوکرین
- ۱۱ - بیماریهای شایع عفونی کودکان
- ۱۲ - اختلالات روانی، ادراکی و فیزیکی
- ۱۳ - اصول و مبانی بیهوشی تنوری و عملی
- ۱۴ - آماده سازی بیمار، ارجاع، پذیرش درمان و پیگیری بعد از درمان همراه طرح درمانهای بیهوشی
- ۱۵ - آشنایی با شیوه تجهیز و راه اندازی بخشهای بیمارستانی سرپائی و اطاق عمل همراه با مشکلات پس از عمل و راههای کنترل آن
- ۱۶ - آشنایی با اورژانسهای پزشکی در دندانپزشکی
- ۱۷ - آشنایی با شیوه های آرامبخشی هوشیارانه در دندانپزشکی کودکان

۱۸ آشنایی با بیماریهای شایع دهان و دندان در کودکان

۱۹ -مراقبتهای بیمارستانی و دهانی دندانى مبتلایان به انواع شکاف کام و لب

۲۰ - Ethics- در دندانپزشکی بیمارستانی

– شیوه های آموزشی (Instructional methods) فلوشیپ دندانپزشکی بیمارستانی
کودکان

1-Lecturing

2-Seminars, Group discussion

3-Observation & Consultation

4-Literature Review & Case Presentations

– شیوه های ارزیابی فراگیران:

الف – شیوه های مورد استفاده در ارزیابیهای تکوینی در طول دوره فلوشیپ دندانپزشکی بیمارستانی
کودکان (Assessments Formative):

1-Pre Course Assessment (Written & Interview)

2-Clinical progress Assessment

۳- بررسی تعداد و کیفیت درمانهای انجام شده در مدت و فواصل زمانی مشخص

۲۱ – ارزیابی برنامه های آموزشهای تئوری و ارائه مقالات

(Theoretical Program Assessment Including Scientific Articles)

ب) شیوه های مورد استفاده در ارزیابی های نهایی (Summative Assessments) :

Final exam:

a- Written

b- Oral

c- Practical

فرآیند نظارت بر کوریکولوم:

نظارت توسط مسئولین برنامه و مدرسین کوریکولوم انجام می گیرد.

اهداف کلی آموزشی دوره

آشنایی فلوشیپ در ارزیابی طبی کودک، گرفتن تاریخچه بیماری، انجام معاینه فیزیکی، تشخیص بیماری های همراه توانایی در تقاضای به موقع آزمایشات و رادیو گرافی های مورد لزوم بسته به وضعیت کودک و تفسیر آنها، توانایی در تقاضای به موقع مشاوره در صورت ضرورت، آشنایی با نحوه بستر بیمار، شناخت مشکلات و عوارض حین و بعد از عمل و نحوه اداره آنها، نحوه ترخیص بیمار، آشنایی با اورژانس شایع اطفال و نحوه اداره اولیه آنها مثل شوک، تشنج، ایست های قلبی و تنفسی می باشد. جزئیات هرکدام از اهداف بالا در زیر توضیح داده خواهد شد.

چرخش فراگیر

۱ - بخش اطفال :

دوره بخش اطفال ۷ ماهه شامل یک واحد دوره عمومی اطفال (یک ماه) و یک واحد دوره اورژانس (یک ماه) و ده واحد بخش های اختصاصی شامل سایکولوژی، قلب، هماتولوژی، نفرولوژی، گوارش و غدد، نرولوژی، تنفس، پوست، عفونی، (هر بخش دو هفته) می باشد. مسوولیت کلی دوره با مدیر محترم گروه کودکان است. البته دوره اورژانس در بخش طب اورژانس دانشگاه علوم پزشکی با مسوولیت مدیر محترم گروه طب اورژانس برگزار خواهد شد. در شروع دوره دندانپزشکی بیمارستانی با چرخش اطفال شروع می شود. ابتدا دوره عمومی سپس دوره اورژانس و در نهایت بخش های اختصاصی طی خواهد شد.

I - دوره عمومی اطفال:

اهداف اختصاصی دوره عمومی اطفال عبارتست از:

الف- فراگیری علائم و نشانه های بیماریهای شایع اطفال

ب- بررسی وضعیت طبی جاری بیمار

ج- گرفتن تاریخچه، انجام معاینات فیزیکی

د- تشخیص بیماریهای شایع ، افتراق وضعیت های حاد و بحرانی از بیمار غیر حاد

ه- توانایی تقاضای آزمایشات روتین و تفسیر آنها

و- درخواست به موقع رادیوگرافی قفسه صدری و خواندن اولیه آن.

II- دوره اورژانس اطفال

اهداف اختصاصی آموزش دوره اورژانس اطفال عبارتند از:

الف - آشنایی با اورژانس های شایع اطفال

ب- تشخیص و درمان به موقع وضعیت های بحرانی مثل انسداد تنفسی ، آپنه ، هیپوگلیسمی ، ایست

قلبی و تشنج ، شوک با علل متفاوت مثل شوک های آنافیلاکتیک ، هموراژیک یا هیپوولمیک ، شوک

های ناشی از نارسایی قلب، درمان اولیه حملات هیپوکسی و نارسایی حاد تنفسی

ج - فراگیری مهارت های رگ گیری و اداره راه هوایی با ماسک ، لوله و LMA

د - فراگیری نحوه برخورد با کودکی که دچار اختلال هوشیاری شده است.

III- دوره اختصاصی اطفال

اهداف اختصاصی آموزش در این دوره به اختصار عبارتند از:

- اعصاب شامل مباحث : اختلالات سیستم عصبی و ملاحظات بیهوشی در سندرم ها و بیماریهای خاص

سیستم عصبی مثل : Mental Retardation - Down Syndrome – Learning Disabilities

Epilepsy –Autism – Fragile X Syndrome – Cerebral Palsy و.....

- قلب شامل مباحث : شناخت علائم و نشانه های بیماریهای قلبی، انجام معاینه فیزیکی سیستم قلبی عروق ،

شناخت بیمار مبتلا به درجات مشکلات نارسایی قلبی، شناخت بیماری های رایج دریچه ای ، شناخت علائم

آندوکاردیت و راههای پیشگیری و درمان آن و....

- جراحی کودکان شامل مباحث :

۱- مراقبتهای بیمارستانی و دهان دندانی مبتلایان به انواع شکاف کام و لب

۲ - آشنایی با شیوه تجهیز و راه اندازی بخشهای بیمارستانی سرپائی و اطاق عمل همراه با مشکلات

پس از عمل و راههای کنترل آن

- **هماتولوژی شامل مباحث :** آشنایی با علائم و نشانه های بیماری خونی ، نحوه برخورد با بیمار آنمیک،
تشخیص اختلالات خونریزی دهنده، آشنایی و تفسیر آزمایشات مربوطه

- **نفرولوژی: شامل مباحث :**

(۱) متابولیسم کلسیم ، فسفر در بیماران کلیوی

(۲) مراحل نارسائی مزمن کلیوی

(۳) مصرف استروئید در بیماران کلیوی

(۴) تعدیل دوز داروها در بیماران دچار نارسائی مزمن کلیه

- **گوارش شامل مباحث :** بیماری های گوارشی و تداخلات دارویی با بیهوشی عمومی

- **غدد شامل مباحث :** شناخت علائم و نشانه های مربوط به بیماریهای شایع غددی در کودکان و ملاحظات
خاص این بیماران بهنگام انجام درمانهای دندانپزشکی با یا بدون بیهوشی عمومی

- **تنفس شامل:** شناخت علائم و نشانه های مربوط به بیماریهای شایع تنفسی در کودکان و ملاحظات خاص
این بیماران بهنگام انجام درمانهای دندانپزشکی با یا بدون بیهوشی عمومی مثل آسم ، آلرژی ، سیستمیک
فیبروزیس و

- **پوست شامل:** شناخت علائم و نشانه های مربوط به بیماریهای شایع تنفسی در کودکان مثل اپیدرمولیز
بولوزا، اهلر دانلوس سیندرم، پاپیون لفر و...

۲ - بخش بیهوشی :

طول دوره بیهوشی چهار ونیم ماه و شامل دوره یک ماهه Observer اتاق عمل و دوره دو ماهه اتاق عمل)

انجام اعمال دندانپزشکی تحت بیهوشی)، دوره ۱۵ روزه pain service و ۱۵ روزه درمانگاه

preoperative clinic و دو هفته طب اورژانس می باشد .

۱- دوره اتاق عمل:

اهداف اختصاصی: در طی این دوره فلو می بایست با مراحل یک بیهوشی آشنا شود. نحوه اداره راه هوایی را بیاموزد. یادگیری اکسیژن درمانی از طریق کانول بینی ، ماسک و بک ، تنفس کمکی با کمک ماسک و لوله ، انتوباسیون با لوله تراشه و LMA اصول مایع درمانی و انجام اعمال دندانپزشکی تحت بیهوشی آشنایی با تجهیزات و داروهای بیهوشی شامل : آنستتیک های وریدی استنشاقی ، مخدرها و داروهای سداتیو، آشنایی با عوارض حین عمل و بعد از عمل .

II-دوره PainService:

اهداف اختصاصی: در طی این دوره فراگیر با نحوه اداره درمان درد حاد شامل : انواع روش های درمان ، انواع داروهای آنالژتیک و سداتیو، شناخت و درمان عوارض درمان آشنا می شود.

III- دوره Preoperativeclinic:

اهداف اختصاصی: در طی این دوره فراگیر با نحوه اداره قبل از عمل بیمار شامل: گرفتن تاریخچه بیماری و معاینه فیزیکی و نحوه تقاضای به موقع آزمایشات و رادیوگرافی و مشاوره و تفسیر آنها آشنا می شود.

۳: دوره اختصاصی دندانپزشکی

این دوره ۳/۵ ماه به طول می انجامد و باهماهنگی معاونت آموزشی دانشکده دندانپزشکی و بخشهای دندانپزشکی کودکان ،بیماریهای دهان و جراحی طی خواهد شد وشامل مباحث زیرخواهد بود :

۱- انجام اعمال دندانپزشکی تحت آرامبخشی هوشیارانه (یک ماه)

۲- ملاحظات و درمان عوارض دهانی در بدخیمی ها و بیماریهای خاص (دو هفته)

۳- مراقبتهای بهداشتی دهان و دندان کودکان مبتلا به بیماریهای سیستمیک بستری (دو هفته)

۴- آشنایی با اورژانسهای پزشکی در دندانپزشکی کودکان (یک ماه)

۵- آشنایی با ملاحظات و درمانهای بیماران مبتلا به شکاف کام و/یا لب (یک هفته)

۶- Ethics در دندانپزشکی و دندانپزشکی بیمارستانی (معادل یک واحد)

- انجام یک پروژه تحقیقاتی مرتبط با موضوع دوره همراه با ارائه حد اقل یک مقاله جهت چاپ
در یکی از مجلات معتبر (۳ ماه)

- امتحان پایانی با همکاری گروه دندانپزشکی کودکان و گروههای مختلف آموزشی کوریکولوم